

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۱/۱۳

خلیل روشنگر

مدل امریکایی صلح در افغانستان

تلاش های امریکا برای گفت‌وگو با گروه طالبان در زمینه صلح افغانستان، بیش از هر چیز دیگری بیانگر عقب نشینی آشکار از موضع سابق این کشور در برابر این گروه است. امریکا در اوایل، گروه طالبان را متهم به فعالیت‌های تروریستی و همکاری با گروه های تروریستی دیگر از جمله شبکه القاعده می‌دانست. در همین راستا، حضور نظامی خود و کشور های همپیمانانش در افغانستان را زیر نام مبارزه با تروریسم توجیه می‌کرد. بعدتر که بحث خروج نظامیان خارجی از افغانستان مطرح شد، واشنگتن، جنگ افغانستان را به جنگ داخلی تقلیل داد و گروه طالبان را یک «گروه شورشی» عنوان کرد. به همین دلیل، مسوولیت جنگ و صلح افغانستان نیز تنها به عهده کابل گذاشته شد و ماموریت نظامیان خارجی صرفاً به آموزش و مشورت دهی به نظامیان افغان محدود شد. این وضعیت تا روی کار آمدن دونالد ترامپ، رئیس جمهور کنونی امریکا، ادامه یافت؛ کسی که در سال‌های پیش از رسیدن به ریاست جمهوری مخالف سرسخت جنگ امریکا در افغانستان بود.

با این حال، با روی کار آمدن ترامپ در امریکا، موضع این کشور در برابر گروه طالبان و کشورهای حامی این گروه از جمله پاکستان، تهاجمی‌تر شد. رئیس جمهور امریکا به نیروهای کشورش در افغانستان صلاحیت های بیش‌تری در جنگ با هراس‌افگنی تفویض کرد. امریکا اعلام کرد که با افزایش فشارهای نظامی به گروه طالبان، تصمیم دارد این گروه را به پای میز مذاکره برای صلح با دولت افغانستان بکشد. اما اکنون مشاهده می‌شود که این فشارهای نظامی نتوانسته است راه به جایی ببرد و برعکس باعث شده است تا گروه طالبان ساحات بیش‌تری را تصرف کند. همچنان فشارهای سیاسی امریکا علیه پاکستان و قطع بخشی از کمک‌هایش به این کشور نتوانست در معادله جنگ و صلح افغانستان تغییر وارد کند.

در جریان امسال، وضعیت جنگ در افغانستان، طوری بوده است که امریکا را ناگزیر ساخته است در مواجهه با گروه طالبان، راه‌های تازه‌ای را دنبال کند. یکی از این راه‌ها، شروع گفت‌وگوهای مستقیم درباره آینده افغانستان با این گروه بوده است. دیپلمات های امریکا دست کم سه بار در جریان امسال با نماینده‌گان سیاسی گروه طالبان در قطر دیدار و درباره سرنوشت افغانستان با هم تبادل نظر کرده‌اند. حتی اخیراً وزارت خارجه‌ی امریکا یک نماینده مخصوص برای صلح افغانستان گماشته است و از طریق آن تلاش دارد تا گروه طالبان را به میز مذاکره با دولت

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

افغانستان حاضر سازد. این همه تلاش‌ها درست در حالی انجام می‌شود که افزایش فشارهای نظامی علیه گروه طالبان نتوانسته است معادله جنگ در افغانستان را به نفع دولت تغییر دهد.

با مرور بی‌ثباتی موضع امریکا در برابر گروه طالبان و نیز تلاش‌های تازه این کشور برای وادار ساختن طالبان از راه گفت‌وگو برای آشتی با دولت افغانستان، این نتیجه به دست می‌آید که نگاه امریکا در قبال گروه طالبان با گذشت زمان دچار تغییرات بسیار عمیق شده است. در نگاه کنونی امریکا، نسبت فعالیت‌های تروریستی به گروه طالبان برداشته شده است و فعالیت این گروه فعلاً یک نوع شورش در برابر دولت بر سر اقتدار است. همچنان جنگ با گروه طالبان تا نابودی این گروه، دیگر برای امریکا در اولویت نیست بلکه آشتی میان گروه طالبان و دولت افغانستان در اولویت سیاست‌های این کشور در قبال افغانستان قرار دارد. به همین دلیل است که دیپلمات‌های امریکایی از جمله زلمی خلیل‌زاد با انجام دیدارهایی با نماینده‌گان گروه طالبان، یک نوع اعتبار سیاسی برای این گروه – که گویا طالبان یک گروه قابل مذاکره است و باید به مطالباتش توجه شود – بخشیده است.

امریکا با بخشیدن چنین اعتباری به گروه طالبان، تصمیم دارد این گروه را از جنگ کشورهای رقیب خود بیرون بیاورد. تا زمانی که امریکایی‌ها، گروه طالبان را در لباس یک گروه تروریستی ببینند و بر نابودی این گروه پافشاری بیش‌تر کنند، جنگ در افغانستان برای آن‌ها پهلوهایی تازه‌تر و پیچیده‌گی‌های بیش‌تری پیدا خواهد کرد. دلیل آن این است که گروه طالبان نیز برای بقایش متوسل به کشورهای رقیب امریکا در سطح جهانی و منطقه‌ای خواهد شد و این چیزی دور از انتظار نیست. با روی دادن چنین اتفاقی (هرچند تا حدود اتفاق هم افتاده است) امریکا وارد یک جنگ طولانی با گروه طالبان در افغانستان خواهد شد و برای به نتیجه رساندن این جنگ، چاره‌ای جز صرف سرمایه‌گذاری‌های هنگفت مالی، تسلیحاتی و نیروی انسانی از جمله نظامی نخواهد داشت. اما با بخشیدن چنین اعتباری به گروه طالبان، میزان سرمایه‌گذاری‌های امریکا در افغانستان در ابعاد مختلف کاهش می‌یابد و راه‌های بهره‌کشی دیگر کشورها از این گروه نیز بسته می‌شود. این هدفی است که امریکا متناسب با منافع ملی خود در مواجهه با گروه طالبان در افغانستان دنبال می‌کند.

اما پی‌آمد این گونه تلاش‌ها برای افغانستان چیست؟ قدر مسلم این است که دولت افغانستان در امر جنگ و صلح با گروه طالبان از استقلالیت لازم برخوردار نیست. وابستگی افغانستان به کشورهای مختلف از جمله امریکا در ابعاد سیاسی، اقتصادی و نظامی بسیار آشکار است. بخش بیش‌تر نیازهای مالی، نظامی و تسلیحاتی دولت افغانستان در جریان سال‌های گذشته و سال‌های آینده از جانب امریکا تمویل شده و تمویل خواهد شد. تا زمانی که این وابستگی وجود داشته باشد، دولت افغانستان انتخابی جز تمکین به سیاست‌های امریکا در خصوص جنگ و صلح خود ندارد. اما بدیهی است که آن چه منافع امریکا اقتضا می‌کند، لزوماً برابر با اقتضای منافع افغانستان نیست. در معادله صلح با گروه طالبان نیز نتیجه همین است. صلحی که امریکایی‌ها در نظر دارند، با صلحی که دولت و مردم افغانستان در پی آن هستند متفاوت است. در حال حاضر، برای امریکایی‌ها برطرف کردن تهدید بهره‌کشی از گروه طالبان توسط قدرت‌های رقیب‌شان و نیز کوتاه ساختن مسیر صلح افغانستان و پایان جنگ در این کشور در اولویت قرار دارد. از این رو، برای این کشور، ارزش‌های مثل دموکراسی، حقوق بشر، آزادی و عدالت در درجه دوم اهمیت قرار گرفته است. این در حالی است که دولت و مردم افغانستان برای به دست آوردن این ارزش‌ها و پاسداری از آن‌ها، قربانی‌های فراوانی داده‌اند و این ارزش‌ها را دوست دارند حفظ کنند.

با توجه به این‌که امریکا نفوذ غیرقابل مهار در تصمیم‌های دولت افغانستان – به دلیل آنچه که در بالا ذکر شد – دارد، بسیار دشوار خواهد بود که ارزش‌های فوق‌را در پی صلحی حفظ کرد که طراح اصلی آن امریکا است. امریکا صلحی را می‌خواهد در افغانستان برقرار کند که برای خودش سودآور و امنیت بخش باشد، نه صلحی که افغان‌ها و دولت افغانستان آن را دنبال می‌کنند. اتباع افغانستان در تقلا صلحی اند که ضامن عدالت و حافظ حقوق بشر و در کل ارزش‌های دموکراتیک و در آن آزادی‌های سیاسی و مدنی‌شان محفوظ باشد. آیا امریکا در پی چنین صلحی در افغانستان است؟ چنان‌که گفته شد، جواب متأسفانه منفی است. مدل صلحی را که امریکا در افغانستان دنبال می‌کند تنها پایان جنگ است و نه پایان جنگ توأم با حفظ ارزش‌های دموکراتیک و حقوق بشری، چیزی که با آرمان افغان‌ها برای صلح منافات دارد.

پایان

با تشکر از روزنامه ۸ صبح